

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

MEMORIJALNOG CENTRA SREBRENICA-POTOČARI SPOMEN OBILJEŽJE I MEZARJE ZA ŽRTVE GENOCIDA IZ 1995. GODINE ZA 2008. GODINU

Broj: 01/02-08-16-1-447/09

Sarajevo, april 2009. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	NALAZI I PREPORUKE	5
1.	Uvod	5
2.	Sistem internih kontrola	6
3.	Planiranje izvršenje budžeta	7
4.	Računovodstvo i finansijski izvještaji	7
5.	Rashodi - izvršenje budžeta	8
6.	Javne nabavke	8
7.	Popis imovine i obaveza	9
III	KORESPONDENCIJA	10

Prilog:

Tabela 1. Odobreni i izvršeni budžet za 2008. godinu

I MIŠLJENJE REVIZORA

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Memorijalnog centra Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine** (u daljnjem tekstu: Memorijalni centar) i usklađenosti poslovanja sa zakonima i propisima za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2008. godine.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Memorijalnog centra odgovorno je za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 33/07) i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH broj 01-ST4-16-1810/05. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Memorijalnog centra sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima na temelju revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 12/06), INTOSAI revizijskim standardima ("Službeni glasnik BiH" broj 5/01) i Međunarodnim standardima revizije (ISA). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze te da je poslovanje u skladu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka s ciljem pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Pri procjeni rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući te osiguravaju osnovu za mišljenje revizora.

Kvalifikacija:

1. *Kao što je navedeno pod tačkom 7. ovog Izvještaja, popis sredstava i izvora sredstava za 2008. godinu nije izvršen u skladu sa instrukcijom Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine.*

Mišljenje:

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte koje na finansijske izvještaje može imati stavka navedena u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Memorijalnog centra prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31. decembar 2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan i u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Memorijalnog centra u toku 2008. godine bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom, osim za kvalifikaciju navedenu pod tačkom 1.

Sarajevo, 03.04.2009. godine

Zamjenica generalnog revizora

Božana Trninić

Generalni revizor

Milenko Šego

II NALAZI I PREPORUKE

1. Uvod

Odlukom Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu broj: 53/07 od 25.06.2007. godine, donesen je Zakon o Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine (objavljeno u 'Službenom glasniku BiH', broj: 49/07).

Odredbama navedenog zakona osniva se Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine, (u daljem tekstu: Memorijalni centar) koji je pravni sljedbenik 'Fondacije Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje' Srebrenica, (u daljem tekstu: Fondacija), ustanovljene Odlukom Visokog predstavnika broj: 102/01 od 10. maja 2001. godine (objavljena u 'Službenom glasniku BiH broj: 12/01, 'Službenim novinama Federacije BiH', broj: 23/01 i 'Službenom glasniku Republike Srpske', broj: 24/01.) i upisane u Registar fondacija od javnog interesa, Rješenjem Ministarstva civilnih poslova i komunikacija Bosne i Hercegovine broj: 01/6-166-1-MP/02 od 11. decembra 2002. godine. Memorijalni centar postaje vlasnik sve pokretne i nepokretne imovine koja je ranije pripadala Fondaciji (Fondacija prestaje da postoji i briše se iz registra fondacija od javnog interesa). Memorijalni centar je pravno lice i registrovan je u skladu sa Zakonom o registraciji pravnih lica koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine.

Država Bosna i Hercegovina upravlja Memorijalnim centrom putem Upravnog odbora Memorijalnog centra koji je odgovoran Vijeću ministara BiH. Upravni odbor ima finansijsku odgovornost i donosi sve relevantne odluke vezano za rad Memorijalnog centra (usvaja budžet, usvaja plan aktivnosti, bira direktora, podnosi izvještaje i obavlja ostale zadatke koji su neophodni za rad Memorijalnog centra).

Sjedište Memorijalnog centra je u Srebrenici, Potočarima. Memorijalni centar se, u skladu sa Zakonom o Memorijalnom centru, finansira iz budžetskih i donatorskih sredstava. Mandat i ciljevi Memorijalnog centra su:

- izgradnja i održavanje Memorijalnog centra;
- prijem i isplata sredstava za Memorijalni centar;
- saradnja sa sličnim centrima, fondacijama i udruženjima širom svijeta;
- obavljanje ostalih aktivnosti od značaja za Memorijalni centar.

2. Sistem internih kontrola¹

Izvršili smo ispitivanje sistema internih kontrola računovodstvenih i administrativnih procedura i kvaliteta finansijskog upravljanja u Memorijalnom centru. Cilj ovih ispitivanja je bio da se uvjerimo u kojoj mjeri su operativni ciljevi ostvareni i koliko su pouzdani podaci na kojima se baziraju godišnji finansijski izvještaji te da li je finansijsko upravljanje u skladu sa postojećim propisima.

Revizija je utvrdila da rukovodstvo Memorijalnog centra nije preduzelo aktivnosti na izgradnji sistema internih kontrola u skladu sa široko prihvaćenim modelom sistema internih kontrola od pet komponenti: kontrolnog okruženja, procjene rizika, kontrolnih aktivnosti, informacija i komunikacija, monitoringa². Postojeći sistem internih kontrola rukovodstva nije zadovoljavajući čime se rukovodstvo izlaže velikim rizicima poslovanja i mogućnostima nastanka raznih nepravilnosti i slabosti u poslovanju. Stoga skrećemo pažnju na izostanak preventivnih mjera sistema internih kontrola koje mogu da pruže preliminarne informacije prije nastanka neželjenih događaja. Slabosti se odnose na sljedeće: poslovanje Memorijalnog centra nije uspostavljeno u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na budžetske korisnike iako je 15.02.2008. registrovan kao pravno lice u skladu sa Zakonom o registraciji pravnih lica koja osnivaju institucije BiH i uvršten u Budžet institucija BiH kao budžetski korisnik; kašnjenje u donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (donesen tek 14.11.2008. godine), kao bitnog faktora kontrolnog okruženja, što je imalo za posljedicu nepopunjenost sistematizacije potrebnim kadrovima; nepostojanje internih pravila i kriterijuma, posebno onih koji regulišu značajne kategorije troškova na kojima se mogu postići eventualne uštede; neažurno i nepouzdan računovodstvo. Navedene slabosti utiču na povećan rizik od nedovoljno efikasnog nadzora i kontrole nad trošenjem javnog novca (donatorskih i budžetskih sredstava).

Nedostatak kvalitetnog sistema internih kontrola ili njegova nedovoljna primjena može imati negativan uticaj na racionalno upravljanje i poslovanje institucije i nenamjensko trošenje budžetskih sredstava. Napominjemo da će efikasan sistem internih kontrola najviše koristiti rukovodstvu jer takav sistem osigurava (u razumnoj mjeri) zakonitost poslovanja u svim segmentima, kao i preventivno sprečavanje moguće greške i eventualne zloupotrebe korištenja javnih sredstava.

Preporuka: Sugerise se rukovodstvu da identifikuje i evidentira sve značajne procese poslovanja i odredi rizik materijalne greške za svaki analizirani poslovni proces (rizici poslovanja), preduzme dodatne napore i u skladu sa rizicima poslovanja kreira efikasan sistem internih kontrola na gore spomenutim komponentama, a sve u cilju preventivnog djelovanja od eventualnog nastanka materijalno značajnih grešaka i zloupotreba u poslovanju institucije.

¹ Saglasno članu 13. stav 2. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine revizija ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola o čemu ne izražava mišljenje već izvještava o uočenim slabostima.

Sistem internih kontrola podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju osiguranja tačnog i pravilnog evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu uskladenost sa zakonima, zaštitu imovine te efikasno, efektivno i ekonomično trošenje javnog novca.

² Pogledati Instrukciju za razvoj i održavanje sistema internih kontrola od 08.03.2005. godine i Akcioni plan za uspostavu sistema internih kontrola u institucijama BiH koji je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

3. Planiranje i izvršenje budžeta

Budžet Memorijalnog centra za 2008. godinu odobren je u iznosu od 650.018 KM, a realizovan u iznosu 32.888 KM, što je samo 5% u odnosu na odobreni budžet. Većina budžetskih pozicija nije realizovana u skladu sa odobrenim budžetom ili ima nizak procenat realizacije, tako da je ostalo rezervisanih a neutrošenih 617.130 KM, što se vidi u priloženoj tabeli 'Odobreni i izvršeni budžet za 2008. godinu'. Jedan od glavnih razloga za ovako nizak procenat izvršenja budžeta jeste činjenica da je Memorijalni centar budžetska sredstva počeo koristiti tek u decembru 2008. godine.

Revizija je utvrdila slabosti sistema internih kontrola ovog procesa koji se ogledaju u sljedećem: planiranje budžeta nije izvršeno u skladu sa Instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH na osnovu raspoloživih i relevantnih ulaznih parametara; ne postoji jasan finansijski plan i program rada sa jasno definisanim zadacima i izvorima finansiranja; broj zaposlenih nije definisan u skladu sa stvarnim potrebama i nije na vrijeme usvojen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; ne postoje urađene analize troškova i kapitalnih izdataka; neefikasno korištenje - rezervisanje budžetskih sredstava. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da Memorijalni centar nije Ministarstvu finansija i trezora BiH dostavljao propisane kvartalne/tromjesečne izvještaje o izvršenju budžeta i da nije uspostavio kvalitetno i efikasno izvještavanje o izvršenju budžeta kroz redovne sastanke, mjesečne izvještaje i analize u pisanoj formi.

Preporuka: Budžet treba planirati na osnovu svih raspoloživih i relevantnih ulaznih parametara, s obzirom da je kvalitetno planiranje budžeta, kao strateški važna osnova za osiguranje materijalnih i ljudskih resursa, veoma značajno za ekonomično i efikasno upravljanje sredstvima. Predlažemo da se, zbog dislociranosti Memorijalnog centra, a u cilju efikasnog i ekonomičnog praćenja izvršenja budžeta, zajedno sa Ministarstvom finansija i trezora BiH iznađe mogućnost evidentiranja budžeta kroz ISFU sistem te uvede mjesečno praćenje izvršenja budžeta po svim budžetskim pozicijama sa analizama raspoloživosti sredstava do kraja godine.

4. Računovodstvo i finansijski izvještaji

Računovodstvo: Računovodstvene usluge za potrebe Memorijalnog centra u 2008. godini obavljao je računovodstveni servis 'Svetlost' na osnovu ugovora sklopljenog 01.01.2008. Memorijalni centar se susreće sa problemom neažurnog i neurednog računovodstva, što u dobroj mjeri ograničava djelovanje sistema internih kontrola i značajno povećava rizike poslovanja. Memorijalni centar nije imao zaposlenu osobu koja bi bila zadužena za komunikaciju između institucije i računovodstvenog servisa. Također, nije zaposlen niti blagajnik pa se i blagajna vodila neuredno i neažurno. Neažurna računovodstvena dokumentacija dijelom je rezultat neraščišćenih početnih stanja i odnosa iz ranijih godina (npr. stalna sredstva nisu evidentirana i iskazana realno i fer po tržišnoj vrijednosti; ne postoji jasna analitika početnih stanja; ne postoji jasno definisana struktura donacija kao ni potrebne pomoćne evidencije sa aspekta sveobuhvatnosti donacija; ne postoji kompletna dokumentacija za pojedine rashode iz ranijih godina iz koje bi bilo vidljivo na što se isti odnose). Neraščišćena

početna salda iz ranijih perioda, zajedno sa neurednim i neažurnim računovodstvom povećavaju rizik od neracionalnog i neefikasnog korištenja javnih sredstava.

Preporuka: *Preporučuje se rukovodstvu da, bez odlaganja, posveti punu pažnju i sistemski pristupi problematici vođenja računovodstva i da se uspostavi potpuni nadzor. Također predlažemo da se uspostavi bolja saradnja sa Ministarstvom finansija i trezora BiH i da se traže potrebne instrukcije u cilju uspostavljanja ažurnog i tačnog računovodstva kao dobre osnove za donošenje poslovnih odluka u cilju transparentnog i zakonitog poslovanja.*

Finansijski izvještaji: Memorijalni centar je Ministarstvu finansija i trezora BiH, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju, predao finansijske izvještaje. Međutim, analizom dostavljenih finansijskih izvještaja i uvidom u dokumentaciju ustanovili smo da isti nisu kompletni, tj. nedostaju informacije o stanju sistema internih kontrola, analize uz finansijske izvještaje te da nije zaključena Glavna knjiga (Ministarstvo finansija i trezora BiH nije provelo zaključna knjiženja).

Preporuka: *Ured za reviziju preporučuje Memorijalnom centru da finansijske izvještaje sačinjava u cijelosti u skladu sa Pravilnikom o izvještavanju Ministarstva finansija i trezora BiH, da poboljša kontrolu izrade i objavljivanja godišnjih finansijskih izvještaja te da iste razmatra i usvaja na sjednici Upravnog odbora.*

5. Rashodi - izvršenje budžeta

Rashodi Memorijalnog centra su ostvareni u ukupnom iznosu od 929.659 KM od čega se na budžetska sredstva odnosi 32.888 KM, a na sredstva iz domaćih donacija 896.771 KM. Iz budžetskih sredstava plaćeni su samo troškovi plaća, telefona i energije za decembar.

Testiranjem pojedinih vrsta troškova kao što su reprezentacija, troškovi telefona i putni troškovi uočene su slabosti sistema internih kontrola budući da nisu doneseni interni pravilnici koji bi tačno definisali nastanak, odobrenje i praćenje ovih troškova. To za posljedicu može imati neracionalno trošenje budžetskih sredstava.

Preporuka: *Memorijalni centar bi trebao donijeti interne pravilnike kojim bi se regulisala visina, evidentiranje i kontrola značajnih kategorija troškova, a sve u cilju uspostavljanja efikasnog nadzora nad trošenjem javnog novca.*

6. Javne nabavke

Ispitivanjem pravilnosti izvršenih nabavki uočili smo da Memorijalni centar u 2008. godini nije vršio izbor dobavljača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH. Postupkom revizije smo utvrdili da nabavke nisu finansirane iz budžetskih sredstava. Uvažavajući činjenicu da je 2008. godina bila godina prelaska Memorijalnog centra na trezorski način poslovanja (kao budžetskog korisnika), ipak ispunjavajući svoj mandat ističemo značaj poštivanja normi Zakona o javnim nabavkama te u namjeri da

doprinesemo boljem razumijevanju problematike nabavki, želimo skrenuti pažnju na moguće posljedice neprovođenja procedura javnih nabavki.

Neprovođenjem postupaka javnih nabavki Memorijalni centar se izlaže riziku da proizvoljnim izborom dobavljača plati veću cijenu za određene robe i usluge ili ostvari poslovnu saradnju sa preduzećima koja ne poštuju poreske i druge propise u svom poslovanju i tako direktno oštećuje državni budžet.

Preporuka: Memorijalni centar kao organ uprave na nivou BiH dužan je dodjeljivati ugovore o javnoj nabavci radova, roba i usluga u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i tako osigurati najefikasniji način korištenja javnih sredstava uz primjenu jednakog tretmana, nediskriminacije potencijalnih ponuđača i transparentnosti.

7. Popis imovine i obaveza

Postupkom revizije popisa sredstava i izvora sredstava za 2008. utvrdili smo kako isti nije urađen u skladu sa računovodstvenim standardima. Svrha popisa jeste da se na osnovu stvarnog stanja uskladi knjigovodstveno stanje sredstava i njihovih izvora knjiženjem razlika, odnosno viškova i manjkova i tako osiguraju realni podaci u računovodstvenim iskazima godišnjeg obračuna. Inventura doprinosi da u godišnjim finansijskim izvještajima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obaveza i potraživanja pod uslovom da se isti uradi u skladu sa propisima. Revizijom popisa sredstava i izvora sredstava utvrđeni su sljedeći nedostaci:

- Memorijalni centar nema pomoćnu evidenciju o osnovnim sredstvima.
- U poslovnim knjigama ranijih godina nisu bila prikazana kompletna stalna sredstva Memorijalnog centra (nabavljena i donirana), nije vršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem niti je vršen obračun amortizacije.
- Komisija za popis stalnih sredstava procijenila je vrijednost stalnih sredstava, koja je unesena kao početno stanje u glavnu knjigu koju vodi Agencija za knjigovodstvo (raniji podatak o stanju stalnih sredstava je isknjižen).
- Početno stanje stalnih sredstava nije prikazano u Glavnoj knjizi Trezora sa 31.12.2008. niti u obrascima Godišnjeg obračuna.
- Rješenjem o upisu u Registar pravnih lica BiH, upisan je kapital (upisani a neuplaćeni kapital) Memorijalnog centra u iznosu od 690.000 KM. Kapital predstavlja budžetom odobrena sredstva za 2008. godinu. Obzirom da ovaj iznos nerealno povećava knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava, neophodno ga je isknjižiti iz poslovnih knjiga.
- Komisija za popis kao stalna sredstva popisala je i sredstva koja predstavljaju sitan inventar.

Preporuka: Preporučujemo Memorijalnom centru da izvrši vanredan popis imovine i obaveza tokom 2009. godine, obzirom da popis u 2008. godini nije urađen u potpunosti i sveobuhvatno u skladu sa zakonskim propisima. Neophodno je na osnovu postojeće dokumentacije izvršiti popis stalnih sredstava i utvrditi njihovu stvarnu sadašnju vrijednost. Memorijalni centar

treba ustrojiti pomoćne evidencije (knjiga osnovnih sredstava, zaduženja) za stalna sredstva te uknjižiti vrijednost stalnih sredstava u Glavnu knjigu Trezora.

III KORESPONDENCIJA

Memorijalnom centru je uručen Nacrt izvještaja o reviziji za 2008. godinu na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, Memorijalni centar nije dostavio komentare na nalaze sadržane u Nacrtu izvještaja o reviziji. Po tom osnovu ovaj Izvještaj predstavlja konačan izvještaj dostavljen klijentu bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o reviziji.

Revizionim tim:

Munevera Baftić, viši revizor

Mirela Bošnjak, revizor

Anisa Fejzić, pomoćni revizor

Odobreni i izvršeni budžet za 2008. godinu**MEMORIJALNI CENTAR SREBRENICA-POTOČARI SPOMEN OBILJEŽJE I MEZARJE ZA ŽRTVE GENOCIDA IZ 1995. GODINE**

Red. broj	Vrsta rashoda	Odobreni budžet	Promjena strukture budžeta	Ostala povećanja budžeta	Ukupno budžet (3+4+5)	Izvršenje budžeta	Razlika (6-7)	Procenat (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Tekući izdaci	650,018	0	0	650,018	32,888	617,130	5
1.	Plaće zaposlenih	411,744	0	0	411,744	25,330	386,414	6
2.	Naknade troškova zaposlenih	122,208	0	0	122,208	6,569	115,639	5
3.	Putni troškovi	11,685	0	0	11,685	0	11,685	0
4.	Izdaci telefonskih i pošt.usluga	7,498	0	0	7,498	257	7,241	3
5.	Izdaci za energiju i kom. usluge	32,132	0	0	32,132	732	31,400	2
6.	Nabavka materijala	14,606	0	0	14,606	0	14,606	0
7.	Izdaci za usl. prevoza i goriva	7,790	0	0	7,790	0	7,790	0
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	0	0	0	0	0	0	0
9.	Izdaci za tekuće održavanje	14,606	0	0	14,606	0	14,606	0
10.	Izdaci za osiguranje	4,869	0	0	4,869	0	4,869	0
11.	Ugovorene usluge i druge usluge	22,880	0	0	22,880	0	22,880	0
II	Kapitalni izdaci	20,000	0	0	20,000	0	20,000	0
1.	Nabavka zemljišta	0	0	0	0	0	0	0
2.	Nabavka građevina	0	0	0	0	0	0	0
3.	Nabavka opreme	20,000	0	0	20,000	0	20,000	0
4.	Nabavka ostalih stalnih sreds.	0	0	0	0	0	0	0
5.	Rekonstrukcija i inves.održ.	0	0	0	0	0	0	0
III	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0
IV	Ukupan budžet	670,018	0	0	670,018	32,888	637,130	5
	Broj zaposlenih	20			20	16	4	80